



STORTINGET

Innst. 615 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra helse- og omsorgskomiteen

Prop. 121 L (2020–2021)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i helsepersonelloven (melding ved hel- sesvekkelse av betydning for trafikksikkerheten)

Til Stortinget

Sammendrag

Hovedinnholdet i proposisjonen

Departementet foreslår i proposisjonen endringer i helsepersonelloven § 34. Bestemmelsen pålegger leger, psykologer og optikere en plikt til å gi melding til offentlige myndigheter dersom en pasient med førerkort for motorvogn eller sertifikat for luftfartøy, ikke oppfyller de helsemessige kravene som stilles. For atplikten skal inntre må helsetilstanden antas å ikke være kortvarig. Departementet foreslår at flygeledere inkluderes i meldeplikten.

Departementet foreslår også å fjerne legers, psykologers og optikers plikt til å oppfordre pasienter som ikke oppfyller helsekravene til å levere inn førerkortet eller sertifikatet. I stedet skal helsepersonellet gi pasienten beskjed om at vedkommende ikke kan føre framkomstmiddelet før helsetilstanden har bedret seg.

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår videre en ny bestemmelse i helsepersonelloven som skal sikre at leger, psykologer og optikere har adgang til å melde fra til offentlige myndigheter ved visse helsesvekkelser som er eller kan være til fare for trafikksikkerheten. Departementet foreslår at nevnte helsepersonellgrupper skal få mulighet til å melde fra om losere og førere som det stilles helsekrav til innen sjøfart og på skinnegående kjøretøy. Den foreslåtte bestemmelsen vil gi en videre adgang til å

melde i slike tilfeller enn det som foreligger i dag. Meldinger kan bidra til at ulykker og farlige hendelser unngås. Departementet mener derfor en meldeadgang er viktig av hensyn til både pasientens egen og andres sikkerhet.

I vurderingen av hvilke grupper som bør omfattes av meldeadgangen, har departementet vurdert hensynene til pasientens personvern og tillitsforholdet mellom pasient og helsepersonell opp mot muligheten for å kunne hindre alvorlige ulykker eller farlige hendelser. Etter en nærmere avveining mener departementet at meldeadgangen bør begrenses til losere og førere som det stilles helsekrav til innen sjøfart og på skinnegående kjøretøy.

I tillegg foreslås det en hjemmel for å kunne gi forskrift om at andre grupper kan omfattes av meldeadgangen. Denne hjemmelen kan benyttes dersom det senere vurderes behov for å inkludere nye grupper på disse områdene.

Bakgrunn for forslagene

Sjøfartsdirektoratet har de siste ti årene årlig fått to til tre henvendelser fra helsepersonell som forteller om pasienter som er sjømenn med ledende stilling om bord, men som på grunn av sin helsetilstand eller endringer i helsetilstand ikke burde hatt arbeid på skip med ansvar for fartøy, passasjerer eller kolleger om bord. Direktoratet opplyser at både behandlende helsepersonell og direktoratet opplever at det mangler nødvendige verktøy for oppfølging av disse henvendelsene.

Videre har Statens havarikommisjon for transport (SHT) tilrådd Helse- og omsorgsdepartementet å «innta et forslag om at skipsarbeidere, som det kreves helseerklæring for, skal være omfattet av opplysningsplikten i

[helsepersonelloven] § 34». Tilrådingen kom i en rapport fra SHT i mars 2017.

Samme begrensning i helsepersonells adgang til å melde fra om relevante endringer i helsetilstand vil gjelde også overfor andre grupper som ikke er omfattet av dagens meldeplikt. Dette gjelder blant annet ansatte som fører skinnegående kjøretøy, samt flygeledere og loser.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tore Hagebakken, Ingvild Kjerkol, Hege Haukeland Liadal, Tuva Moflag og Tellef Inge Mørland, fra Høyre, Erlend Larsen, Mari Holm Lønseth, Sveinung Stensland og Camilla Strandskog, fra Fremskrittspartiet, Kari Kjønås Kjos og Morten Stordalen, fra Senterpartiet, Kjersti Toppe, fra Sosialistisk Venstreparti, Nicholas Wilkinson, fra Venstre, Carl-Erik Grimstad, og fra Kristelig Folkeparti, lederen Geir Jørgen Bekkevold, viser til forslagene i proposisjonen.

Komiteen viser til at helsepersonelloven § 34 i dag pålegger leger, psykologer og optikere en plikt til å gi melding til offentlige myndigheter dersom en pasient med førerkort for motorvogn eller sertifikat for luftfartøy ikke oppfyller de helsemessige kravene som stilles. For at plikten skal inntre, må helsetilstanden antas å ikke være kortvarig. Helsepersonell har imidlertid ikke tilsvarende plikt til å melde fra til relevante offentlige myndigheter dersom en pasient er flygeleder, los eller har førerrett for skinnegående kjøretøy eller framkomstmidler innen sjøfart. Komiteen viser til at flygeledere har arbeidsoppgaver som er kritiske, og periodevis utsettes for høy intensitet og press i arbeidssituasjonen. Komiteen støtter de foreslåtte endringene om meldeplikt, slik at også flygeledere inkluderes i meldeplikten.

Komiteen viser til at det foreslås å fjerne plikten som leger, psykologer og optikere i dag har til å oppføre pasienter som ikke oppfyller helsekravene, til å levere inn førerkort eller sertifikat. Komiteen støtter at denne plikten endres, slik at helsepersonell i stedet skal gi pasientene beskjed om at de ikke kan føre framkomstmiddelet før helsetilstanden har bedret seg.

Komiteen merker seg at Sjøfartsdirektoratet de siste ti årene årlig har fått to til tre henvendelser fra helsepersonell som forteller om pasienter som er sjømenn med ledende stilling om bord, men som på grunn av sin helsetilstand eller endringer i helsetilstand ikke burde hatt arbeid på skip med ansvar for fartøy, passasjerer eller kolleger om bord. Direktoratet opplever at det i dag mangler verktøy for oppfølging av disse henvendelsene.

Videre har Statens havarikommisjon for transport (SHT) tilrådd å innta et forslag om at skipsarbeidere, som det kreves helseerklæring for, skal være omfattet av opplysningsplikten i helsepersonelloven § 34. Komiteen viser til at det foreslås en ny bestemmelse i helsepersonelloven som skal sikre at leger, psykologer og optikere har adgang til å melde fra til offentlige myndigheter ved visse helsesvekkelser som er eller kan være til fare for trafikksikkerheten. Forslaget omfatter førere innen sjøfart og på skinnegående kjøretøy samt loser. Det foreslås en hjemmel til å kunne gi forskrift om at andre grupper kan omfattes av meldeadgangen.

Komiteen merker seg at de fleste høringsinstansene støtter forslaget om en ny meldeadgang. Det understrekes fra noen at dette ikke er en plikt til å melde fra, men en adgang til å melde fra gitt en skjønnsmessig vurdering av at dette er nødvendig for å unngå personskader. Komiteen støtter at denne ordningen innføres som en meldeadgang og ikke en meldeplikt. Komiteen vil understreke at pasienten skal få beskjed om at slik melding er gitt.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i helsepersonelloven
(melding ved helsesvekkelse av betydning
for trafikksikkerheten)

I

I lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) gjøres følgende endringer:

Overskriften til § 34 skal lyde:

§ 34 Plikt til å gi opplysninger i forbindelse med førerkort og sertifikat

§ 34 første ledd skal lyde:

Lege, psykolog eller optiker som finner at en pasient med førerkort for motorvogn eller sertifikat for luftfartøy eller som arbeider som flygeleder, ikke oppfyller de helsemessige kravene som stilles, skal gjøre pasienten oppmerksom på at det er forbudt å føre motorvogn eller luftfartøy eller være i tjeneste som flygeleder så lenge disse kravene ikke er oppfylt. Dersom pasientens helsetilstand antas ikke å være kortvarig, skal helsepersonell som nevnt gi melding til offentlige myndigheter.

I kapittel 6 skal ny § 34 a lyde:

§ 34 a Adgang til å gi opplysninger i forbindelse med helsevekkelse av betydning for øvrig trafiksikkerhet

Lege, psykolog eller optiker kan uten hinder av taushetsplikt gi melding til offentlige myndigheter når det er grunn til å tro at en pasient som fører skinnegående kjøretøy eller fartøy på sjøen eller utfører tjeneste som los, har en helsevekkelse som kan føre til skade på person. Første punktum gjelder kun dersom føreretten forutsetter helseerklæring. Pasienten skal få beskjed om at melding er gitt.

Departementet kan gi forskrift om hvordan meldinger etter første ledd skal gis og behandles av mottakeren. Departementet kan også gi forskrift om at første ledd skal gjelde tilsvarende for andre som utfører tjeneste av betydning for sikkerheten på sjøen eller på skinnegående kjøretøy.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 27. mai 2021

Geir Jørgen Bekkevold

leder og ordfører

